

Poselstwo Polskie
w Helsingforsie
Attaché Wojskowy.

No 1128

Finlandja.
Sprawy wojskowo-polityczne.

Helsingfors, dnia 1 października 1920.

Nacz. Dow. W.P. 5 egz.
Attaché Wojskowy, Ryga. 1 "
Delegat Wojsk. Nowel. 1 "

TAJNE.

Do

Naczelnego Dowództwa W.P., Sztab Generalny, Oddział II

Poczta polowa 53.

Part.
30 września nasz Poseł miał rozmowę z Fińskim Ministrem Spraw Zagranicznych, Holstim o możliwości szybkiego zawarcia pokoju Polsko-Bolszewickiego i ewentualnego ^{układu politycznego} ~~sojuszu~~ wojskowego między Polską i Finlandją.

Powyższe wywołało wielki ruch w tutejszych rządowych kołach politycznych; tego samego dnia był u naszego Posła Prezydent Ministrów Erich, a 1 października Prezydent Ståhlberg wyznaczył naszemu Posłowi audyencję.

W rezultacie Minister Spr. Zagr. Holsti ma wyjechać do Rygi dla osobistego porozumienia z Ministrem Sapiechą.

W związku z propozycją bolszewicką postawienia nowych warunków dla szybkiego zawarcia z nami pokoju panuje we wszystkich kołach Finlandji wielkie zdenerwowanie;

a.- W kołach rządowych oraz współdziałających do szybkiego zawarcia pokoju z bolszewikami panuje przestroch i obawa, że Finlandja spóźni się z wyyskaniem sytuacji dla korzystnego zawarcia pokoju.

b.- W sprzyjających nam kołach panuje rozgoryczenie względem rządu, który nie szedł na porozumienie z nami i wobec tego Finlandja może być pozostawiona swemu losowi.

Oświadczenie Prezydenta w czasie audyencji udzielonej naszemu Posłowi 1 października, podaję poniżej:

«Nadzieje wśród sfer wojskowych w Warszawie (których wyrazem są raporty Posła Fińskiego w Warszawie, Cyllenbügela) za możliwość Polsko-Fińskiego sojuszu wojskowego, są ryzykowne i przedwczesne.

«Finlandja nie może zawrzeć żadnych ściśle określonych, obowiązujących umów, ani układów wojskowo-politycznych o cechach ofensywnych lub antyniemieckich, gdyż takowe nie uzyskałyby w obecnych warunkach aprobaty Sejmu.

«Finlandja prowadzi własną politykę, do spraw poza granicami swemi żadnych pretensji nie ma, woli istnieć pod małą, ale solidną firmą i nie

weźmie udziału w swanturnicznych przedsięwzięciach.

Własną armją Prezydent uważa za słabą i niedojrzałą.

"Jeżeli Polska nie postawi kwestji na ostrzu noża: "wszystko albo nic", to Finlandja uważa, że swobodne współdziałanie Polsko-Fińskie może rozszerzyć się nawet do umowy wojskowej, która, w dzisiejszych warunkach, nie mogąc obejść się bez ofenzywnych lub antyniemieckich cech, nie uzyskałaby aprobaty Sejmu.

Nie idąc na umowy obowiązujące, Finlandja chce wzajemnie swobodnie współdziałać z Polską w pierwszej linji, następnie z Rumunją, wreszcie z państwami Bałtyckimi.

Prezydent potwierdza, że Minister Spraw Zagranicznych, Holetti wyjeżdża do Rygi dla spotkania z ministrem Sapiechą, zaś zapytanie, czy nie będzie równocześnie delegowany przedstawiciel Sztabu gen. - pominał milczeniem.

Wyżej podane prosił Prezydent Ståhlberg nie podawać w tej formie do Kapituły Polskiego, wobec tego, że dziś odbędzie się posiedzenie Rady Ministrów, mogącej zajść pewne zmiany, a powyższe oświadczenie o stosunkach Polsko-Fińskich będą 4 b.m. zakomunikowane naszemu Posłowi na piśmie.

Meldowane w poprzednich moich raportach stanowisko Finlandji, na zasadzie wywiadu w Fińskim Naczelnym Dowództwie, zupełnie odpowiada powyższemu oświadczeniu Prezydenta.

Attaché wojskowy

J. Polinski
pułkownik.

5.6 5072 CC
1920 r.

Naczelne Dowództwo W. P. Poczta polowa Nr. 53. ~~XXXXXXXX~~ d. 16.X. 1920 r.
(Sztab Generalny).

ODDZIAŁ II.

Ew/6. No. 47456/II.

BB

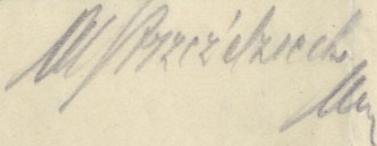
ADJUTANTZRY GENERALNEJ.

w B e l w e d e r z e,

Podaje się do wiadomości raport Attache
Wojskowego w Helsingforsie w sprawie pokoju i
reorganizacji armji w Finlandji, oraz wiadomości
o Rosji sowieckiej ze źródeł Poselstwa Francuskie-
go.

3 załączniki.

Za zgodność:

Szef Sztabu Generalnego
R O Z W A D O W S K I m.p.
General - Porucznik.

O t r z y m u j ą:

Adjutantura Generalna,
M.S. Wojskowych.
M.S. Zagranicznych.

MACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

Lp. Dz. 563072 dnia 17-XI-1920 r.

serż. Wydział

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

ARCHIVES
New York

70

Poselstwo Polskie
w Helsingforsie
Attaché Wojskowy.

No. 1109

Wiadomości z Rosji Sow.
źródła francuskie.

5630/T2

Helsingfors, dnia 26 września 1920.

TAJNE.

Nacz. Dow. W.P. 5 egz.
Attaché Wojsk. Ryga. 1 "
Deleg. Nacz. Dow. Nowel. 1 "
Poseł Sokolnicki. 1 "

Do

Naczelnego Dowództwa W.P., Sztab Generalny, Oddział II

Poczta polowa 53.

W załączeniu przedkładam wiadomości o Rosji Sowieckiej, meldowane
przez tutejsze Poselstwo Francuskie do Paryża.

7-19 br. i 10.11.20

Attaché wojskowy

4 załączniki.

A. Sokolnicki
pułkownik.

60
PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

71

Betrograd, le 19 septembre 1920.

RUSSIE SOVIETISTE, du 10 au 18.IX.

TAJNE.

PROPAGANDE- LUTTE CONTRE L'ENTENTE - CONGRÈS DE BAKOU - SA PORTÉE (voir note du 10)

La date du 1-er septembre, ouverture du Congrès de Bakou comptera certainement dans les annales de l'histoire.

Comme l'a défini, lui-même, Zinoviev, lors de l'ouverture: C'est le grand combat de la garde blanche du monde entier contre l'internationale rouge qui commence réellement. L'ennemi est fort et ruse, dit-il, nous devons être plus ruse que lui.

Du 1-er au 8 septembre, les 1801 délégués des peuples de l'Orient ont étudié les moyens de saper la puissance de l'entente en Asie Mineure et en Orient. Ils ont élu un COMITÉ D'ACTION ET DE PROPAGANDE qui doit réveiller les peuples de l'Orient de leur torpeur et qui leur donnera les moyens de lutter contre les Alliés.

Enver Pacha, qui avait, en fin août, étudié à Moscou même le plan d'attaque avec les chefs bolcheviques s'est rendu lui-même à Bakou. Sa déclaration a été lue et distribuée en plusieurs langues. Il y déclare que "la Russie n'est pas impérialiste et qu'elle combat les usurpateurs. Nous autres peuples musulmans opprimés, nous n'avons qu'un allié véritable: la Russie Sovietiste, qui nous apporte l'affranchissement."

C'EST LA GUERRE SAINTÉ DECLARÉE: Mais sous une autre forme, avec les moyens puissants, mis à disposition par les Soviets Russes.

Ils se vantent à mettre à genou l'Angleterre et la France, puissances asiatiques et musulmans. Les bolcheviques travaillent d'une manière rusée. L'agitation n'est pas basée sur le Bolchevisme Communiste, mais sur la volonté d'émancipation des nationalités diverses.

La réussite de leur plan EN en Asie Mineure et en Orient est un danger EN grandiose, que l'on ne saurait trop estimer à sa juste valeur.

Des fonds nombreux ont été mis à la disposition des organisateurs. Bien plus on a ramassé les pièces d'or à l'effigie de Nicolas et d'Alexandre, on en a fait frapper même de nouvelles, car la puissance de ces emblèmes de l'ancienne puissance russe est trop connue des Bolcheviques, pour qu'il ne s'en servent pas pour agiter les masses arriérées de l'Asie.

Le moment est grave et la lutte est portée sur un terrain, où les Bolcheviques savent, que la réaction sera violente et que la riposte sera difficile. Le 18 septembre la séance plénière de Moscou approuve le plan tracé. Il félicite le Congrès de Bakou d'avoir réussi à grouper autour du drapeau rouge de la

de la revolution mondiale les opprimés de l'Orient et de l'Asie. Ils les engagent de secouer le joug des bourreaux de l'Entente, de s'emparer des terres, des usines, des administrations, des chemins de fer et de faire triompher partout les Soviets.

POLOGNE - LES PLANS DE LA RUSSIE - SES DIFFICULTÉS.

Toute la politique des Soviets vis à vis de la Pologne se resume dans le cri de arge, poussé par Trocki le 15 sept. en séance du Comité: LES DIPLOMATES A RIGA - L'ARMÉE ROUGE A VARSOVIE.

Tous les leaders accusent la Pologne de vouloir la continuation de la guerre, de vouloir porter la lutte en Lithuanie. Mais les bolcheviques ne veulent pas la paix, eux, à coup sur. Ils préparent fiévreusement la campagne d'iversi le coup de force qu'ils essayent de faire actuellement ne réussit pas. Mais les difficultés sont immenses. Les armes et les munitions arrivent bien par la Lithuanie de l'Allemagne, mais en quantité insuffisante. Mais par contre on manque des vêtements, de chaussures, d'équipement pour une armée nombreuse. Desrequisitions sevéres sont faites actuellement partout pour les besoins de l'armée. Personne n'a le droit d'avoir 2 paires de souliers, 2 paletots, 2 bonnets de fourrure.

Il faut absolument des velocipèdes, on doit en requisitionner 3000 dans le 8 jours. La benzine à marche forcée est amenée de Zarizine et de Rybinsk. Les camions - on ne desespere pas de les avoir. Des contrats sont passes....

VRANGEL - APPRESSIONS DES SOVIETS.

Une violente propagande est faire pour reveiller l'espèce de torpeur qui s'était emparée des masses communistes au sujet de ce front.

Trotzki a été passé quelque jours, avant son départ pour la Lithuanie, sur le front sud. Voici comme ses adjudants expriment au sujet de Vrangel. C'est l'avis du Maître:

"On a tort de méconnaître la force de Vrangel. Ses armées ne sont pas puissantes par le nombre; elles n'atteignent pas 100'000. Mais ses hommes sont bien armés et les moyens techniques ne lui manquent pas. Elles ont des cadres supperbes. C'est un moyen d'action puissante. Les cosaques ne pensent qu'a leur "Stanica" et ils ont en haine le pouvoir sovietiste.

Chaque section, chaque escouade même est commandé par un officier, tout "imbibé de sang de durs combats". Ce sont des cadres solides qui permettent à Vrangel d'incorporer immédiatement les prisonniers garde rouge. Avec une pareille armature, il ne craint pas outre mesure les defections. Le front est solide. Les

Arrières sont assurés. les fleuves forment des bonnes frontières. Les blindés forment sur le front une cuirasse mobile. Des dizaines d'aéroplans viennent mettre le désordre dans nos rangs. Chaque canon, chaque mitrailleuse est dirigé par une main experte. Chaque coup porte.

Qu'avons nous EHM fait pour riposter. Nous avons déclaré, que ce front était secondaire et de peu d'importance. Il est "dangereusement aigu" Il faut comprendre cela et y parer.

DIVERSES NOTES.

Mobilisation des classes nées en 1886-1887-1888 pour le KOMIROUD.

750'000 rb. assignés à la refection des STATIONS RADIO-TELEGRAPHIQUES. La plus puissante sera celle de Nikolajeff qui aura un rayon de 15000 km. Reinstallation des radiotelegraphies de campagne et de gouvernements

KALINE SE PLIANT AMEREMENT, le 16 septembre, que LES COSAQUES SONT DE PLUS EN PLUS CONTRE LE POUVOIR SOVIETISIE. Il explique le fait que les cosaques sont reactionnaires et conservateurs, par interet. La masse aspire à rester sous la domination de ses atamans et des vieillards de "stanicy", qui sont aimés et craints.

POPULATION DE PETROGRAD.	1916	2'000'000 habitants.
	1917	1.500.000 "
dernier recensement	1920	706.811, dont 296501 Males 406.300 sexe femin

LA NOTE AMERICAINE.

Les bolchevoques sentent la portée de cette note. Ils sont furieux et s'élèvent véhémentement contre les "mensonges de Wilson" Violente propagande et meetings à ce sujet.

RUSSIE ECONOMIQUE. Quelques note diverses.

MANQUE DES MEDICAMENTS. se fait de plus en plus sentir.

MANQUE DE QUATE. En 1918 on avait fait parvenir du Turkestan 1810 wagons de coton. - en 1919 seulement 810 vg., soit en 2 ans 2151 vg. représentant 1.000.000 pouds sur les 7.000.000 en stock en Turkestan.

En 1920, malgré les efforts gigantesques, on n'a pu expedier sur Samara que 1250 vg. et seulement 486 ont atteint en Aout Samara..

Pour remedier au besoin immense de quate on a prescrit de travailler la mousse de tourbe suivant le procede du prof. Traianov.

PLUS DE QUATE pour l'Intendance. Un decret ordonne que les gouvernements de Jaroslav, Tver, Nizni Novgorod auront l'ADJUDICATION des VALENKI (chaussures d'hiver speciale des paysans russes) On a confié ce travaux Koustari (in-

TRIBUNAL DE L'APPROVISIONNEMENT. La terrible famine approche. Les Soviets ont institué ses nouveaux tribunaux pour la repartition dans les districts de famine paysans ou ouvriers.

Du juin à Aout on a pris en compte en SIBERIE 54.000.000 pouds de grain, seulement 20.000.000 ont pu être engrangés. Il y a d'après l'estimation des Soviets 140.000.000 de pouds. Les moyens de transports font totalement défaut.

NAPHTES ET BENZINE. Au 31. Aout il avait été expédié sur Astrachan (de Baku et Petrovsk) depuis l'ouverture de la navigation 85.000.000 pouds. - 65.000.000 pouds étaient expédiés sur la Volga. Dépôts: (en millions de pds.)

Tzaritzine	4.
Saratov	8,5
Samara	6,6
Kasan	1,4
Nizni Nowg.	10, (dont

3.100.000 pour Moscou / 2.000.000 expédié /

Saratov	3.
Rybinsk	3, (dont

1.400.000 pour Pétrograd / 800.000 expédié /

En route d'Astrachan sur Bogorodsk	9,7
de Bogorodsk sur Nizni	1,7
De Bogorodsk à Perm	0,5

De Grozny il a été expédié 26.646 cisternes, SEULEMENT 59 trains sont arrivés à Tzaritzine, 26 trains à Moscou et 5 trains à Pétrograd.

Sur les 1266 locomotives destinées à être transformées en chaudières à naphta seulement 444 sont achevées. Le reste est inutilisable pour l'instant même au bois, car elles sont démontées et en ateliers.

CAMIONS. AUTOMOBILES. Le gouvernement Sovietiste se préoccupe de reorganiser sérieusement cette branche de transports. Considérant, que la question chemin de fer est pour longtemps dans un état lamentable, ils viennent de faire une étude sérieuse à ce sujet.

Ayant choisi les États Unis comme point de repaire, ce pays se rapprochant le plus les conditions géographiques et météorologiques de la Russie et considérant que le transports automobile est égale à la 1/2 du transport par voie ferrée, ils en déduisent qu'il leur faut ACHETER COMME QUI COMME 60.000 CAMIONS. Les contrats sont passés, dit le rapport. Ils ne possèdent en service que 4.300 camions assurent t'ils (ce chiffre paraît exagéré) sur les 17.000 en compte.

Il y aurait 20.000 ouvriers employés aux réparations dans 130 organisations
 ARGENT Un rapport intéressant sur la production argent. Les 10 dernières années la Russie produit en tout environ 7.000 pouds d'argent. La consommation moyenne était de 16.000 pouds, se décomposant en 10.000 pds. pour les objets d'argent, 5.000 pds. pour l'argent monnayé et 1.000 pds. pour les usages chirurgicaux et pharmaceutiques. Au 1-er juillet 1914 il y avait en Russie 129.000 pds en banque 124.000 " en arg. monn.

Actuellement les mines de l'Altai et de l'Oural ne produisent rien. Et actuellement il ne reste en compte en Russie que 48000 pds d'alliage, soit environ 34000 pds d'argent pur

TAJNE.

R U S S I E S O V I E T I S T E

Petrograd, le 10 Sept.:

Les événements jusqu'au 10 sept. peuvent se résumer en trois points:

LUTTE AVEC LA POLOGNE (ARGUMENTS DE LUTTE À OUTRANCE - ARGUMENTS DE PAIX).
SITUATION CATASTROPHIQUE DE L'ALIMENTATION PAR SUITE DES MAUVAISES RECOLTES.
LE CONGRÈS DE BAKOU ET LA PROPAGANDE À OUTRANCE DANS L'EST POUR DEVELOPPER
LES MOUVEMENTS ANTI-ANGLAIS ET ANTI - FRANÇAIS:

POLOGNE. Deux violents courants sont à présent actuellement, ayant tous deux ses chauds partisans et ses chefs écoutés.

Les partisans de la paix disent: La Pologne n'est pas sur le territoire des Soviets. Qu'avons nous à faire dans un autre pays? Occupons nous de consolider notre régime chez nous. Pour cela la paix la plus rapide avec la Pologne. C'est le parti modéré et sage, représenté par les Izviestija.

Les rouges extrêmes disent: Nous ne devons pas seulement penser à nous, mais nous sommes l'avant garde de la révolution mondiale. Nous pouvons aider les prolétaires polonais et allemands à s'affranchir des impérialistes de l'Entente nous ne devons pas hésiter à faire flotter le drapeau rouge à Varsovie. Ce parti, appelé Soviëto-Allemand est le plus fort, le plus remuant, avec Zinoviev, Trotzki et Radek. Il est le plus écouté actuellement.

En attendant, le mot d'ordre est un compromis entre les deux partis: il faut aider, forcer la paix par une attaque en masse sur la Pologne. L'heure est solennelle. C'est maintenant, avant l'hiver qu'il faut en finir.

On parle toujours de trois attaques sur le front Polonais se déclanchant avec des grandes forces. On signale passant par la Lithuanie des obusiers et de munitions venant de l'Allemagne.

On compte beaucoup sur la Lithuanie pour aider les soviets. Trotzki, à deux reprises les 4 et 5 septembre dans ses prikaz aux troupes parle de l'alliance avec les Lithuaniens, qui défendent avec les Soviets leur territoire contre l'emprise des Impérialistes.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

INSTITUTE
ARCHIVES
New York

FAMINE. C'est un cauchemar pour tous communistes et anti-bolcheviques. Comment vivre et se chauffer cet hiver dans les centres et même dans certains rayons paysans (voir parti économique).

CONGRES DE BAKOU. L'attention ne sera jamais assez attirée sur les réunions des communistes pour augmenter la propagande.

Au sujet du Congrès de Bakou, qui réunit 18000 membres venus des pays les plus reculés de l'Orient et de l'extrême Orient. Les bolcheviques voient dans cette réunion une déclaration de guerre aux Impérialistes et surtout à l'Angleterre. Il nous est difficile de lutter actuellement en Occident. Les Impérialistes sont faibles en Orient. C'est là où nous allons les attaquer.

"LE CONGRES DE BAKOU PREPARE LE GRAND ACTE DE LA TRAGEDIE MONDIALE"

Zineviev, Radek, se sont dérangés spécialement pour porter la parole et l'incendie aux peuples d'Orient. Les accompagnent KVELCH pour les colonies Anglaises et ROSNER pour les Colonies Françaises.

La base de la lutte est le soulèvement national contre les usurpateurs. La doctrine communiste s'incline devant les sentiments nationalistes des peuples de l'Orient. C'est un moyen de propagande et des troubles. Ils leurs servent de tremplin pour mettre le désordre.

PETROGRAD EN DEURT. Depuis le 1-er janvier, il est parti de Petrograd 198'645 personnes. Actuellement les départs sont de 1800 en moyenne par jour. Les perspectives effroyables de l'hiver forcent les bolcheviques eux-mêmes à ne pas refuser le permis de quitter la ville. Le commissariat chargé de la délivrance des permis et billets regrettesse de ne pas pouvoir donner plus de wagons pour l'évacuation.

CHANGE DE PETROGRAD ET DE REVAL AU 8 SEPTEMBRE. Il y a une grosse organisation au sujet de la vente des roubles par l'Esthonie. La base actuelle est:

1000 roubles tsar	valent	1700	marks	Esth.
1000 " douma	"	380	"	"
1000 " Lenine	"	30	"	"

La frappe de roubles tsar est poussée au maximum. Le papier spécial est acheté au pied de l'or en Esthonie et surtout en Finlande. La frontière de Carelie voit journellement des charrois de papier, grâce à la complicité des gardes

frontière Finlandais. De Terijoki part presque chaque jour une voiture, allant et venant à Petrograd, dans la même journée.

Il y a une organisation spéciale pour faire la hausse du rouble. Les bolcheviques n'hésitent pas à acheter eux-mêmes le rouble tsar lorsqu'ils voient que le cours est mauvais.

SITUATION APPROVISIONNEMENT: APERÇUS. La lettre de Lenin du 6 septembre est significative: jamais la Russie n'a souffert de la faim, comme actuellement.

Tous les orateurs, les leaders signalent la situation catastrophique actuelle et se demandent avec angoisse ce que cela va devenir l'hiver. On ne parle comme moyen actuellement que de mobiliser les agitateurs et de les envoyer dans les campagnes pour demander aux paysans le grain pour les villes et les gouvernements de famine.

Tous les renseignements concordent: c'est une catastrophe au point de vue alimentaire.

Les 4 premières années de la guerre il y eu de mauvaises récoltes, les 3 années de la révolution, la période de bonnes récoltes, était revenue.

Mais 1920, est inférieur en rendement à tout ce qui s'était vu depuis 30 ans. Le système soviétique sans ordre et méthode n'a pas prévu les périodiques mauvaises récoltes et n'a pu et n'a su prendre ses précautions.

IL N'Y A PAS DE STOCKS. Dans la Russie Centrale, la récolte est très mauvaise. Dans le rayon du Volga, la récolte n'était suffisante pour les rayons Volga que pour 5/6 mois (journal officiel lui-même Nr.173 le signale).

Les rayons du Nord et du Nord-Ouest sont "bonne moyenne" mais la quantité pour l'envoi dans les autres parties de la Russie est de tout temps tellement faible, qu'elle suffira juste pour la population sur place.

Il faut se rejeter sur le Caucase et la Sibérie, mais le pouvoir Soviétique reconnaît lui-même, que les transports et la situation branlante de l'autorité soviétique ne permet pas de compter sur une aide sérieuse.

Seul le rayon de Novgorod peut être considéré comme satisfaisant, mais les ensemencements ont été peu nombreux dans ce rayon et les soviets se deman-

...dent avec angoisse à prendre le grain pour nourrir la population.

Ils se posent même la question: En admettant que l'Europe aide la Russie à ne pas mourir de faim, comment transporter le grain, faute de transports.

La famine, la mort par le froid attendent les milliers de gens, qui

attendent ce hiver.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

66
79

Poselstwo Polskie
w Helsingforsie
Attaché Wojskowy.

Helsingfors, dnia 28 września 1920.

Finlandja.
Sprawy wojskowo-polityczne.

Nacz. Dow. W.P. 5 egz.
Attaché Wojskowy, Ryga 1 " "
Delegat Wojsk. Rewel. 1 " "

TAJNE.

Do

Naczelnego Dowództwa W.P., Sztab Generalny, Oddział II

Poczta polowa 53H.
.....

ROKOWANIA W DORPACIE.
.....

Od pewnego czasu rokowania w Dorpacie zostały zachwiane. Nie są wyjaśnione bliżej powody tej zmiany, która nastąpiła w stosunku bolszewików, - stali się onajednak nagle nieustępliwioraz wynajdujący coraz to nowe przyczyny zwleknięcia ze wszelką decyzją. Półbolszewickietutejsze źródła w dyplomacji zachodniej pomawiają już Finlandję o niezręczność, o zbytne odkładanie i wyczekiwanie Polskich sukcesów, o przesroczenie chwili Xatego pokoju, który obecnie już rzekomo minął.

Informacje delegacji Dorpackiej zawierają następujące punkty, w których do zgody jeszcze nie doszło:

- 1.- Kwestja neutralizacji dotycząca zarówno Peczengi, jak i Zatoki Fińskiej.
- 2.- Kwestja północnej granicy Peczengi, gdzie chodzi specjalnie o północny skrawek półwyspu Fiskars, decydujący o tem, czy Finlandja będzie miała, czy nie wejście na polny i niezamarzający Ocean Lodowaty.
- 3.- Kwestja autonomji Karelji w związku z Peczengą i Porajürvi; okazało się bowiem, że bolszewicy odstępują Peczengę z warunkiem, że obie te parafje wrócą do Rosji, Finlandja zaś w ostateczności na to się zgadna, pod warunkiem autonomji dla całej Karelji.
- 4.- Kwestja wysp, a w szczególności Hiiskholmen, którego neutralizacji Sowiety żądają.
- 5.- Cały traktat handlowy.

NWM w opinji publicznej zapewnie nie bez wpływu rzędu zaznaczył się zwrot przeciwko zawarciu pokoju. Jednocześnie sfery handlowe wystąpiły w ostro wysym krytykujący sposób przeciwko ewentualnym stosunkom handlowym z Rosją Sowiecką i za utrzymaniem całkowitego zamknięcia granic. Natomiast delegacja Dorpacka, pod wpływem przemęczenia i niechęci do dalszych rozmów z bolszewikami, napiera na zawarcie natychmiastowego pokoju.

Ostatnio posiadam informacje, że ze względu na silną agitację Karelijczyków i sprzyjanie im przez ogół Finów (p. doja radio depesza Nr. 1099 z dnia 24 b.m. o zabronieniu zamierzonego wiecu studentów w Helsingforsie celem protestu przeciwko kompromisowemu załatwieniu sprawy Karelskiej w Dorpacie), rząd nie decyduje się na zawarcie pokoju bez aprobaty Sejmu, który ma być zwołany na 4 października. Do tego dążyli Karelijczycy, licząc, że mają za sobą większość w Sejmie.

SPRAWA KARELSKA.

Jak meldowałem w poprzednim moim raporcie Nr. 1085 z dnia 21 b.m., Konferencja Karelska w Wyborgu zwróciła się przez swoich delegatów do naszego Posła prosząc Polskę o pomoc. Następnie zwrócili się do Poselstwa Francuskiego.

Opinia publiczna w Finlandji jest po stronie Karelijczyków, co umożliwiło im przeprowadzenie szerokiej propagandy w całym kraju przeciwko zawarciu pokoju w Dorpacie z kompromisowym załatwieniem sprawy Karelskiej i, jak wyżej wspominałem, udało im się doprowadzić do postanowienia rządu nie zawierania pokoju bez aprobaty Sejmu.

Jak wiadomo Naczelnemu Dowództwu z poprzednich moich raportów, stosunki z Karelijczykami są oddawna nawiązane i ujawniły się m.in. w powyższej rezolucji Konferencji Karelskiej w Wyborgu, w stosunku do Polski.

Sprawa Karelska jest jedynym możliwym podłożem dla propagandy antyniemieckiej i dla zapobieżenia szybkiemu zawarciu pokoju fińsko-bolszewickiego, gdyż z jednej strony bolszewicy nigdy dobrowolnie nie wyrzekną się Karelii, a z drugiej - Karelijczycy i popierający ich szeroki ogół fiński nie zgodzą się z rządem, któryby zawarł pokój z oddaniem Karelijczyków pod jarzmo ~~niemieckie~~ bolszewickie.

SPRAWA ZBROJNEGO POWSTANIA W KARELIJI.

Profesor Janson i poseł Karelski Viermaa prowadzą stałe narady ^{przez} ze sobą w sprawie planu zbrojnego powstania w Kareliji. W ich planach opierają się na ~~nie~~ równoczesnej pomocy Koalicji. Projekty i memoriał prof. Jansona meldowałem do Naczelnego Dowództwa.

Ze swej strony zaznaczyłem im, że nikt im nie pomoże, jeżeli sami nie wezmą się do broni i w tym celu radziłem stanowczo nie zajmować się tak szerokimi planami, a dążyć do tajnego porozumienia z rządem fińskim co do pomocy im przez dostarczania broni i przystąpić natychmiast do formowania partyzanckich oddziałów powstańczych, które nie licznymi grupami, w porozumieniu z centralą

planowo niszczyłyby kolej Kurmańską napadały na bolszewickie urzędy i mniejsze grupy wojsk czerwonych.

Na północy Karelii istnieje uzbrojony w karabiny oddział 600 ludzi, w południowej Karelii istnieje zwiszek powstańczy liczący 2000 ludzi. Przy współdziałaniu Finów akcja partyzancka zapowiada się pomyślnie.

HANDEL NIEMIEC Z ROSJĄ SOWIECKĄ.

W odpowiedzi na radio depeszę Nacz. Dow. W.P. Nr. 43355/II z dnia 17 b.m. i w uzupełnieniu tut. radiodep. Nr. 1080 z dnia 20 b.m., przybyłe samochody ciężarowe z Niemiec do Finlandji wywołały energiczne wystąpienie tytejszej Misji Francuskiej i sprawa nabrała skandalicznego rozgłosu. Wobec tego należy przypuszczać, że niedozwolone towary przez Finlandję do Sowdepji nie przejdą.

Poseł Sokolnicki miał w tej sprawie rozmowę w tutajszym Ministerstwie Spraw Zagranicznych i przedstawił kwestję następującą:

"Polaka nie wtrąca się do wewnętrznych spraw Finlandji, ani do tego, z kim ona handluje dla własnych potrzeb. Jednakże licząc na przyjaźń istniejącą między obydwoma narodami, rząd Polski żywi nadzieję, że Finlandja aż do czasu zawarcia pokoju w Dorpacie, a i potem przez cały czas trwania wojny polsko-sowieckiej, nie dozwoli przewozu żadnych materjałów, noszących charakter kontrabandy wojennej przez swoje terytorjum. Kazańczyłem, że np. przewożenie autombili do Rosji Sowieckiej należy do tej ostatniej kategorii. Rząd fiński ma w tej sprawie dać odpowiedź"

SPRAWY WOJSKOWE:

REORGANIZACJA KAWALERJI.

1 listopada ma być przeprowadzona reorganizacja kawalerji. Kawalerja ma być wyłączona ze składu poszczególnych dywizji i włączona w brygadę podlegającą bezpośrednio Naczelnemu Dowództwu i liczącą 3 pułki: Nylandzki i Tavastlandzki. Trzeci z istniejących pułków, mianowicie Karelski pułk strzelców konnych ma być rozformowany i użyty na powiększenie pozostałych 2 pułków.

Etat pułku kawalerji ma być powiększony, mianowicie:

zamiast dotychczasowego składu:

22 szwadrony jazdy,
1 " kar. masz.
1 " cyklistów.

ma być:

3 szwadrony jazdy,
1 " kar. masz.
1 " zapasowy

Etat brygady kawalerji ma być w Vilmanstrandzie, dowódca brygady - dowódca dotychczasowy mającego się rozwiązać pułku Karelskich Strz. Kon., płk. LANIEN.

4.

W związku z zamierzoną reorganizacją zakupiono 6000 koni. Co do remontu, postanowiono zasadniczo remontować konie dla kawalerji wyłącznie z rasy krajowej, nie zakupując koni za granicą jak to miało miejsce dotychczas.

Uchwalono przepis, że każdy oficer, wstępujący do pułku, otrzymuje konia na własność, jednak w ciągu pierwszych 6 lat nie wolno mu go sprzedać.

Z powodu nieodpowiedziaku kwaterunku, Nylandzki pułk Dragonów ma być przeniesiony z Helsingforsu do Vilmanstrandu.

DYZYKACJA WOJSK BOLSZEWICKICH NA GRANICACH FINLANDJI

podana jest w oddzielnym raporcie.

Attache wojskowy

F. J. J. J.
pułkownik.

